BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐHSP NGHỆ THUẬT TW

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Hà Nội, ngày tháng năm 2026

TRÍCH YẾU LUẬN ÁN

1. TÓM TẮT LUẬN ÁN

Họ và tên NCS: Nguyễn Đình Chúc

Khóa 5 (2020 - 2023) - Chuyên ngành Lý luận và phương pháp dạy học âm nhạc

Mã số: 9140111

Đề tài: ***Dạy học hát các tiết mục trong opera của Giacomo Puccini cho sinh viên đại học thanh nhạc giọng nam cao***

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Nguyễn Bình Định

Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

2. NỘI DUNG TRÍCH YẾU LUẬN ÁN

2.1. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

** Mục đích nghiên cứu*

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực trạng về dạy học hát các tiết mục trong opera của G. Puccini cho SV đại học thanh nhạc giọng nam cao, đề xuất các biện pháp tác động vào các thành tố của quá trình dạy học phù hợp với đặc điểm của SV thanh nhạc giọng nam cao, nhằm nâng cao kỹ thuật thanh nhạc và phát triển năng lực hát opera cho SV.

** Nhiệm vụ nghiên cứu*

Để đạt được mục đích nêu trên, luận án đặt ra những nhiệm vụ chính như sau:

Tổng quan nghiên cứu vấn đề và xây dựng cơ sở lý luận về dạy học hát các tiết mục trong opera của G. Puccini cho SV đại học thanh nhạc giọng nam cao.

Phân tích đặc điểm âm nhạc của các tiết mục trong opera của G. Puccini liên quan đến dạy học hát cho SV đại học thanh nhạc giọng nam cao.

Khảo sát, đánh giá thực trạng dạy học hát các tiết mục trong opera của G. Puccini cho SV đại học thanh nhạc giọng nam cao.

Đề xuất biện pháp dạy học hát các tiết mục trong opera của G. Puccini cho SV đại học thanh nhạc giọng nam cao và tổ chức thực nghiệm tính khả thi của các biện pháp trong thực tiễn.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

2.2.1. Phương pháp nghiên cứu lý thuyết

Với phương pháp nghiên cứu lý thuyết, chúng tôi sẽ sử dụng các thao tác nghiên cứu sau:

- *Phương pháp phân tích:* Luận án vận dụng phương pháp này để phân tích các tài liệu liên quan: phân tích các khái niệm cơ bản của đề tài; các nghiên cứu liên quan đến opera của G. Puccini và kỹ thuật hát cho giọng nam cao; phân tích đặc điểm các tiết mục trong opera của G. Puccini và vai trò của dạy học hát các tiết mục đó đối với giọng nam cao; thực trạng dạy học hát các tiết mục đó; phân tích cách thức áp dụng các biện pháp, PPDH hát các tiết mục trong opera của G. Puccini cho giọng nam cao.

- *Phương pháp tổng hợp:* Phương pháp tổng hợp để hệ thống hoá các vấn đề được phân tích, hệ thống hóa các tài liệu nghiên cứu lý luận, các vấn đề thu thập được trong điều tra thực trạng dạy học hát các tiết mục trong opera của G. Puccini cho giọng nam cao; trên cơ sở phân tích biện pháp, tổng hợp lại khái quát thành các vấn đề của các biện pháp được đề xuất.

- *Phương pháp so sánh:* Nghiên cứu sử dụng phương pháp so sánh nhằm đối chiếu đặc điểm kỹ thuật hát opera với các thể loại thanh nhạc khác như romance, oratorio và thanh nhạc hiện đại, qua đó làm rõ các yêu cầu chuyên biệt trong giảng dạy opera. Đồng thời, so sánh các tiết mục viết cho giọng nam cao trong các vở opera của G. Puccini với các tác phẩm cùng thể loại khác để làm nổi bật giá trị học thuật và tính ứng dụng. Phương pháp này cũng được vận dụng để phân tích ưu, nhược điểm của các PPDH hiện hành, làm cơ sở đề xuất biện pháp phù hợp cho đào tạo thanh nhạc.

- *Phương pháp nghị luận:* Chúng tôi sử dụng phương pháp này để đánh giá, nhận xét những cái hay, cái đẹp trong các tác phẩm của G. Puccini cũng như các phương pháp dạy và học mang lại hiệu quả tốt.

- *Phương pháp điển hình hóa:* Trong quá trình trình bày luận điểm, luận án sử dụng phương pháp điển hình hóa bằng cách minh họa với các dẫn chứng thực tiễn, bao gồm: tiết mục âm nhạc, số liệu khảo sát, ví dụ từ thực nghiệm hoặc kinh nghiệm giảng dạy. Phương pháp này giúp các luận điểm được chứng minh một cách rõ ràng, tăng tính thuyết phục và nâng cao giá trị ứng dụng của các biện pháp đề xuất.

- *Phương pháp khái quát hóa:* Sau quá trình nghiên cứu lý thuyết và khảo sát

thực tiễn, luận án tiến hành khái quát hóa các kết quả, đưa ra nhận định tổng quan có cơ sở khoa học, từ đó xây dựng hệ thống lý luận phục vụ cho việc đề xuất các biện pháp dạy hát hiệu quả đối với SV giọng nam cao.

2.2.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn

- *Phương pháp quan sát sư phạm:* Nghiên cứu tiến hành quan sát trực tiếp quá trình dạy và học tại các lớp chuyên ngành thanh nhạc, tập trung vào giảng dạy các tiết mục opera của G. Puccini. Việc quan sát cho phép ghi nhận và phân tích cách tổ chức lớp học, phương pháp sư phạm, phản ứng của SV và sự tương tác thầy - trò, từ đó đánh giá những thuận lợi, khó khăn cũng như ưu - nhược điểm trong dạy học hát các tiết mục trong opera của G. Puccini cho SV thanh nhạc giọng nam cao.

- *Phương pháp điều tra, khảo sát:* Nghiên cứu khảo sát thực tiễn giảng dạy thanh nhạc, đặc biệt là dạy hát các tiết mục trong opera của G. Puccini cho SV giọng nam cao, thông qua dự giờ, phát phiếu khảo sát và trao đổi trực tiếp với GV tại Khoa Âm nhạc ứng dụng, Trường ĐH Thăng Long và Khoa Piano - Thanh nhạc, Trường ĐHSP Nghệ thuật TW. Kết quả giúp đánh giá khả năng thể hiện tác phẩm của SV, đồng thời xác định thuận lợi và khó khăn trong QTDH, làm cơ sở đề xuất các biện pháp giảng dạy phù hợp với thực tiễn đào tạo.

- *Phương pháp phỏng vấn:* Nghiên cứu tiến hành phỏng vấn sâu với GV, lãnh đạo Khoa Âm nhạc ứng dụng, Trường ĐH Thăng Long và Khoa Piano - Thanh nhạc, Trường ĐHSP Nghệ thuật TW nhằm thu thập quan điểm, kinh nghiệm và đánh giá về thực trạng cũng như nhu cầu đổi mới trong dạy học các tiết mục trong opera cho giọng nam cao, đặc biệt là opera của G. Puccini. Dữ liệu phỏng vấn cung cấp những góc nhìn chuyên môn và thực tiễn quan trọng, làm cơ sở cho việc đề xuất các PPDH phù hợp.

- *Phương pháp tổng kết kinh nghiệm giáo dục:* Luận án vận dụng phương pháp nghiên cứu tổng hợp và phân tích nhằm kế thừa kinh nghiệm của các nhà sư phạm, nhà nghiên cứu giáo dục âm nhạc và nghệ sĩ opera chuyên nghiệp thông qua tài liệu chuyên môn, trao đổi và phỏng vấn. Đồng thời, nghiên cứu tổng kết kinh nghiệm giảng dạy từ GV thông qua khảo sát, phỏng vấn, phiếu hỏi, cùng với trải nghiệm thực tiễn của NCS trong giảng dạy các tiết mục cho giọng nam cao trong opera của G. Puccini. Cách tiếp cận này tạo nền tảng thực tiễn vững chắc cho việc đề xuất các biện pháp giảng dạy phù hợp với bối cảnh hiện nay.

- *Phương pháp nghiên cứu sản phẩm hoạt động giáo dục:* Thông qua việc phân

tích các sản phẩm cụ thể của QTDH như giáo án, kế hoạch bài giảng, hồ sơ đánh giá và kết quả học tập của SV. Luận án làm rõ các yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả dạy học. Việc phân tích giáo án của GV thanh nhạc khi giảng dạy các tiết mục trong opera của G. Puccini giúp tác giả nắm bắt cách xây dựng mục tiêu bài học, lựa chọn nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức lớp học. Đồng thời, việc đánh giá kết quả học tập của SV giúp xác định mức độ tiếp thu, khả năng xử lý kỹ thuật thanh nhạc và tiến bộ trong học tập cũng như biểu diễn.

- *Phương pháp nghiên cứu trường hợp:* Luận án vận dụng phương pháp này để nghiên cứu chuyên sâu một số SV đại học thanh nhạc giọng nam cao trong quá trình học tập và biểu diễn các tiết mục trong opera của G. Puccini. Qua theo dõi, quan sát và phân tích kết quả học tập, nghiên cứu làm rõ những đặc điểm, khó khăn, mức độ tiếp thu và hiệu quả của các biện pháp dạy học được đề xuất.

- *Phương pháp thực nghiệm sư phạm:* Chúng tôi sử dụng phương pháp này để kiểm chứng tính khoa học, tính khả thi và hiệu quả của hệ thống các biện pháp dạy học thanh nhạc mà luận án đã đề xuất. Đồng thời, thông qua quá trình thực nghiệm, xác định tính hiệu quả của các PPDH thanh nhạc, các biện pháp rèn luyện kỹ thuật thanh nhạc cho SV ngành thanh nhạc giọng nam cao bậc đại học. Kết quả thực nghiệm không chỉ cung cấp dữ liệu thực tiễn để đánh giá hiệu quả của các biện pháp, mà còn giúp điều chỉnh, hoàn thiện PPDH nhằm nâng cao năng lực hát và khả năng biểu cảm của SV.

- *Phương pháp thống kê toán học:* Luận án sử dụng phương pháp này để xử lý dữ liệu thu được từ quá trình khảo sát và thực nghiệm.

2.3. Kết quả chính của luận án

Luận án gồm 4 chương.

Chương 1: Tổng quan nghiên cứu và cơ sở lý luận về dạy học hát các tiết mục trong opera của Giacomo Puccini cho sinh viên thanh nhạc giọng nam cao.

Qua tổng quan nghiên cứu ở chương 1 chúng tôi nhận thấy rằng tại Việt Nam, chưa có nghiên cứu chuyên biệt về việc dạy học các tiết mục trong opera của G. Puccini cho giọng nam cao. Để làm cơ sở lý luận cho các chương sau, chương 1 của luận án đã giải thích nhiều khái niệm và thuật ngữ liên quan được sử dụng làm công cụ trong luận án như: dạy học, hát/ca hát, thanh nhạc, dạy học hát/thanh nhạc, âm vực, âm khu của giọng hát, kỹ thuật thanh nhạc, opera, tiết mục trong opera, aria, arioso,

phương pháp, phương pháp dạy học, phương pháp dạy học thanh nhạc, biện pháp dạy học thanh nhạc, biện pháp dạy học hát các tiết mục trong opera... Chương 1 còn dành hai nội dung phân tích đặc điểm của giọng nam cao trong đào tạo thanh nhạc và vai trò của dạy học các tiết mục trong opera của G. Puccini cho SV đại học thanh nhạc giọng nam cao. Ngoài ra, trong chương này còn đưa ra các thành tố của quá trình dạy học hát các tiết mục trong opera của G. Puccini cho SV đại học thanh nhạc giọng nam cao, là khung lý thuyết của luận án.

Chương 2: Giới thiệu tác giả tác phẩm và đặc điểm âm nhạc của các tiết mục trong ba vở opera của Giacomo Puccini liên quan đến dạy học hát cho giọng nam cao.

Chương 2 đã đi sâu nghiên cứu về nhạc sĩ G. Puccini, sự nghiệp sáng tác opera và đặc điểm các tiết mục viết cho giọng nam cao trong ba vở *La Bohème, Tosca* và *Turandot*. Các tiết mục dành cho giọng nam cao trong opera của G. Puccini được phân tích chi tiết về hình thức, cấu trúc, điệu thức, giai điệu, âm vực và các kỹ thuật thanh nhạc đặc trưng như legato, portamento, passaggio, kiểm soát hơi thở và sắc thái biểu cảm. Điểm nổi bật là G. Puccini chú trọng khắc họa tâm lý và cảm xúc nhân vật, kết hợp giữa tính trữ tình và kịch tính, tạo cơ hội cho người học phát triển kỹ thuật và năng lực biểu cảm cá nhân. Đây chính là điểm mới của luận án khi chỉ ra đặc trưng riêng của các tiết mục giọng nam cao trong ba vở opera tiêu biểu.

Để tổng kết về đặc điểm và cách hát của các tiết mục giọng nam cao, chương 2 đã có bảng so sánh các kỹ thuật thanh nhạc cơ bản với hai nhạc sĩ W.A. Mozart và G. Verdi nhằm khái quát những điểm tương đồng và khác biệt trong việc vận dụng kỹ thuật thanh nhạc của 3 tác giả; so sánh đặc điểm kỹ thuật hát opera với romance, oratorio và thanh nhạc đương đại được sử dụng để làm rõ vị trí, đặc điểm và yêu cầu kỹ thuật của opera trong mối quan hệ với các hình thức thanh nhạc khác, qua đó khẳng định tính đặc thù của opera như một thể loại tổng hợp, nơi kỹ thuật, biểu cảm và diễn xuất được thống nhất trong một chỉnh thể nghệ thuật. Việc nghiên cứu các đặc điểm này là cơ sở để giúp cho GV áp dụng vào dạy học hát cho SV giọng nam cao trong bối cảnh đào tạo thanh nhạc đại học, đảm bảo phát triển kỹ thuật, âm vực và khả năng biểu cảm cho người học mà luận án sẽ tiếp tục khai thác ở các chương sau.

Chương 3: Thực trạng dạy học hát các tiết mục trong opera của Giacomo Puccini cho sinh viên thanh nhạc giọng nam cao.

Chương 3 đã đi sâu nghiên cứu thực trạng dạy học hát các tiết mục trong opera của G. Puccini cho SV giọng nam cao tại Khoa Piano - Thanh nhạc, Trường ĐHSP Nghệ thuật TW và Khoa Âm nhạc ứng dụng, Trường ĐH Thăng Long. Hai cơ sở đào tạo đều có lịch sử hình thành và phát triển vững chắc, sở hữu đội ngũ GV chuyên môn cao, có kinh nghiệm giảng dạy và biểu diễn, cơ sở vật chất hiện đại, đáp ứng yêu cầu đào tạo thanh nhạc chuyên nghiệp hệ đại học, đặc biệt cho giọng nam cao. Tuy nhiên, hiện tại chương trình và tài liệu giảng dạy vẫn chưa có hệ thống phân loại, lộ trình và tài liệu chuyên biệt dành riêng cho giọng nam cao trong opera của G. Puccini, dẫn đến việc dạy học còn phụ thuộc nhiều vào kinh nghiệm cá nhân của GV và mức độ tiếp nhận của SV.

Tình hình dạy học các tiết mục opera của G. Puccini cho SV giọng nam cao được khảo sát, đánh giá toàn diện về chương trình, nội dung giảng dạy, phương pháp và hoạt động học tập của SV, cùng với kết quả khảo sát nhận thức và thực hành của GV. Các ưu điểm nổi bật gồm nhận thức đúng tầm quan trọng của tiết mục, việc áp dụng linh hoạt PPDH, sự chuẩn bị kỹ thuật và biểu cảm cho SV. Bên cạnh đó, vẫn còn một số hạn chế như chưa có quy định rõ ràng về lộ trình đưa các tiết mục vào từng năm học, chưa có giáo trình chuyên sâu cho từng loại giọng và SV đôi khi phải tiếp cận các tiết mục kỹ thuật cao khi chưa sẵn sàng. Những kết quả này là cơ sở thực tiễn để luận án đề xuất các giải pháp cải thiện chương trình, PPDH và tài liệu dạy học trong Chương 4.

Chương 4: Biện pháp dạy học hát các tiết mục trong opera của Giacomo Puccini cho sinh viên đại học thanh nhạc giọng nam cao.

Biện pháp dạy học hát các tiết mục trong opera của G. Puccini cho SV giọng nam cao ở chương 4 được đề xuất dựa trên các căn cứ lý luận và thực tiễn, đặc biệt dựa vào những tồn tại, hạn chế trong thực trạng dạy học hát opera cho SV giọng nam cao đã được nghiên cứu ở chương 3.

Trong chương này, một số biện pháp chính được đề xuất gồm: điều chỉnh, bổ sung nội dung chương trình các học phần Thanh nhạc, cụ thể là sắp xếp các tiết mục aria và arioso của G. Puccini phù hợp với từng năm học, từ giai đoạn làm quen với kỹ thuật cơ bản, tới rèn luyện kỹ thuật nâng cao và áp dụng trực tiếp trong các tiết mục khó hơn; giảm bớt việc lồng ghép các bài tập kỹ thuật cổ điển không phù hợp với từng

năm học, đồng thời tăng cường số lượng tiết mục opera đặc trưng để SV làm quen và phát triển phong cách âm nhạc của G. Puccini; các tiết mục đỉnh cao vẫn được áp dụng ở các năm thứ ba và thứ tư.

Các biện pháp rèn luyện kỹ thuật thanh nhạc được đề xuất gồm: rèn luyện hơi thở ổn định, khẩu hình linh hoạt, vị trí âm thanh cộng minh, legato liền mạch, passaggio mềm mại, portamento tinh tế, crescendo - diminuendo, kết hợp với phát âm tiếng Ý chính xác; bên cạnh đó, áp dụng các kỹ thuật bổ trợ như marcato, staccato, láy, passage để nâng cao khả năng biểu cảm, gắn kỹ thuật với nội dung và tâm lý nhân vật. Đây là những điểm mới của luận án, khác với các nghiên cứu trước ở Việt Nam, khi nhấn mạnh việc kết hợp hệ thống kỹ thuật với phong cách biểu cảm đặc trưng của G. Puccini.

Ngoài ra, chương này cũng đề xuất áp dụng PPDH tích cực, khuyến khích SV tự phát hiện, tự giải quyết vấn đề và sáng tạo trong quá trình luyện tập và biểu diễn, cũng là một điểm nổi bật. Tính khả thi của các biện pháp được kiểm chứng thông qua thực nghiệm sư phạm với hình thức đối chứng giữa hai nhóm SV trong quá trình luyện tập tiết mục aria tiêu biểu như *Che gelida manina* trong vòng 8 tuần.

Như vậy, dạy học các tiết mục opera của G. Puccini được phân tích trên cả phương diện lý luận và thực tiễn, các biện pháp đề xuất nhấn mạnh vào đặc trưng kỹ thuật và biểu cảm đặc thù của phong cách âm nhạc của G. Puccini, góp phần nâng cao chất lượng dạy học thanh nhạc tại các cơ sở đào tạo chuyên nghiệp, đồng thời làm cơ sở cho việc chuẩn hóa chương trình và PPDH tại các cở đào tạo cùng hướng.

Người hướng dẫn	**Nghiên cứu sinh**
PGS.TS Nguyễn Bình Định	**Nguyễn Đình Chúc**